

medført med Hensyn til Fordelingen af disse Understøttelser paa de forskellige Klasser af Ansøgere. Det er netop den Erfaring, som har ligget til Grund for Ministeriets Udtalelse af 30te Juli 1896. De to Bestemmelser i Cirkulæret af 8de Marts 1881, hvorpaa denne Skrivelse tager Sigte, ere for det første det, at Haandværkslærlinge skulde være særlig kvalificerede til at opnaa Understøttelse. Bestemmelsen lyder saaledes: „Blandt de unge Karle bør Opmærksomheden særlig have henvendt paa Haandværkslærlingene (Haandværksvendene), hvis økonomiske Vilkaar i visse Egne i Tyveaarsalderen staa langt tilbage for jævndrengene i „Jenestefarles“. Dernæst sigter Skrivelsen til den Bestemmelse i Cirkulæret, at „fortrinsvis bør saadanne fattige Elever understøttes, der søge at komme paa Højskole anden eller tredje Gang, naar der kun fra de tidligere Besøg foreligger gode Anbefalinger for „Flid og Fremstrid“. Jeg skal med Hensyn til den sidste bemærke, at den ingenlunde angaar Haandværkere alene, den angaar i Almindelighed fattige Elever eller rettere fattige Ansøgere, som ønske at optages som Elever paa Højskolen. Naar man nu vil erindre, at i Cirkulæret af 1881 opstilledes det som almindelig Betingelse for at kunne opnaa Understøttelse, at der gøres en pekuniær Opoffelse af vedkommende, og at der er Alvor i Ansøgerens Attraa efter at besøge en Højskole, og naar nu Erfaringen har godtgjort, at Formaalet særlig for Haandværkerne ofte er at tilbringe Vinteren paa en billig Maade, altsaa tilbringe den Tid af Aaret, da de ikke have noget Arbejde, paa Højskolen ved Hjælp af Statstilskuddet, vil det ikke undre, at man rundt omkring i Skoleraadene ønsker at være noget mere sparsom med Hensyn til Uddelingen af disse Understøttelser til Haandværkere. Som jeg nævnte før, angaar den anden Bestemmelse om Afgang til at komme anden og tredje Gang paa Højskole ikke særlig Haandværkere, saaledes som jeg tror, det ærede Medlem forudsatte i sine Bemærkninger; thi Sagen er den, at Tilgangen af fattige Elever anden og tredje Gang til Højskolerne er vokset saa stærkt, at det efterhaanden truer med, at hvis disse Elever skulle foretrækkes, vil der ikke blive noget til dem, der søge at komme første Gang paa Højskole. Det er derfor man ønsker at begrænse denne Fortrinsret for dem, der have været paa Højskole, og ifald man saa særlig begrænser den for Haandværkere som dem, jeg nævnte før, der ikke have andet Arbejde for Vinteren og kun ønske paa en billig Maade at komme over Vinteren, ifald man saa særlig ønsker at ramme dem, det

kan heller ikke undre. Det ærede Medlem taler om, at Haandværkere ikke akkurat have samme Ret som Bønderkarle. Det er netop det, de saa nu. Nu komme Haandværkerne til at staa ganske ens med Bønderkarlene, men det er den misforstaaede, fortrinsvis berettigede Afgang til Højskolerne, som de tidligere have haft, som Ministeriet nu ønsker at indskrænke og begrænse.

Jeg kommer endelig til det Forslag, der er optaget paa mit Budget paa § 26. IV. 8. om Forhøjelse af Lønningsstillæget til Skolelærerne med 200,000 Kr. Ved Omtale af dette Forslag ere forskellige Talere de foregaaende Dage naturligvis komne ind paa Behandlingen af det Skolelovsforslag, som i Fjor blev forelagt af mig, og det ærede Medlem for Ringløbing Amts 1ste Valgkreds (F. C. Christensen) begyndte straks i denne Forbindelse med at omtale en Tale, som jeg har holdt i Sommerens Løbovre paa Fyn, i hvilken jeg fra mit Standpunkt har gjort Rede for Skolelovens Skæbne i forrige Samling. Det ærede Medlem refererede min Motivering saaledes, at jeg havde fundet Aarsagen til Skolelovens Stranding i „Venstres uensartede Sammensætning“, og det ærede Medlem for Kjøbenhavns 7de Valgkreds (C. Hage), som jo i det hele erklærede sig ganske enig med det ærede Medlem for Ringløbing, var i den Grad enig med ham, at han ganske sluttede sig til ham ogsaa paa dette Punkt; efter det nøje Studium, han har gjort af de Udtalelser, der ere fremkomne i Sommerens Løb, fandt ogsaa han den eneste Begrundelse fra min Side i dette: Venstres uensartede Sammensætning. Der er nu den mærkelige Omstændighed herved, at jeg ikke har udtalt et eneste Ord om Venstres uensartede Sammensætning i Forbindelse med Skoleloven. Jeg omtalte Flertallets uensartede Sammensætning i denne Sal som noget, der efter min Mening rimeligvis vilde blive en Hindring for det almindelige Reformarbejde i Fremtiden; jeg behøver næppe at udvikle den Forskel, der kan være mellem Venstre — „Reformvenstre“ — kan jeg vel kalde det, — og Flertallet i denne Sal, og det vil næppe heller blive bestridt, at det Flertal, der har dannet sig i denne Sal, bestaar af to allierede Partier, der ere meget uensartede. Nej, da jeg omtalte Aarsagen til Skolelovens Stranding, sagde jeg udtrykkelig, at Aarsagen dertil maatte findes andetsteds end der, hvor man maatte søge Aarsagen til, at Reformarbejdet paa andre Omraader vilde blive vanskeligt. Jeg henviste til, at der under Skolelovsforlagets Behandling var